



Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Orientación, tutoría e calidade		Código	652G02012
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	Rodicio Garcia, Maria Luisa	Correo electrónico	m.rodicio@udc.es	
Profesorado	Rodicio Garcia, Maria Luisa	Correo electrónico	m.rodicio@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Nesta materia recóllense os conceptos básicos da orientación e tutoría no contexto da Educación Primaria. O/a docente dese nivel educativo é titor dun grupo de alumnos/as e debe coñecer esa función e saber cómo concretala no día a día da súa aula. Aquí van atopar respostas a cómo facelo para conseguir que a acción titorial sexa, na práctica, parte do "que-facer" docente, contribuíndo así ao desenvolvemento integral do estudantado e a mellorar a calidade da educación na devandita etapa, e ao traballo na liña dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS).			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.
A12	Abordar e resolver problemas de disciplina.
A18	Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de xestión de calidade.
A20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas.
A21	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar no período 6-12.
A22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade.
A23	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sustentable.
A24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B14	Capacidade para traballar en equipo de forma cooperativa, para organizar e planificar o traballo, tomando decisións e resolvendo problemas, tanto de forma conxunta como individual.
B15	Capacidade para utilizar diversas fontes de información, seleccionar, analizar, sintetizar e extraer ideas importantes e xestionar a información.
B17	Capacidade de análise e de autoavaliación tanto do propio traballo como do traballo en grupo.
B21	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeneral, e se adoita encontrar a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B22	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B23	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B24	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado



B25	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Determinar e propoñer propostas de acción para a atención á diversidade	A6 A12		
Enumerar as funcións do/a titor/a e orientador/a en relación cos diferentes axentes educativos e explicar o que isto conleva asegurando a calidade do proceso	A18 A21 A22	B24	
Lembrar o referente á familia (evolución, tipos, funcións, estilos de vida e educación)	A24		
Poñer en práctica as competencias sociais en relación con alumnado, familias, compañeiros/as e outros/as profesionais	A20	B2 B14 B15	C3
Reflexionar sobre a incidencia de factores que afectan á educación familiar e escolar tendo en conta os principios éticos da práctica profesional e persoal.	A23	B17 B23	
Defender a necesidade da formación continua como profesional e cidadán ou cidadana			C5 C7
Reproducir os aspectos máis relevantes da orientación e a tutoría como factores chave da calidade do ensino e mostrar a súa aplicación a diferentes situacións.		B21 B22 B25	

Contidos	
Temas	Subtemas
Conceptualización da orientación e tutoría	Carácter polisémico do concepto de orientación A orientación na aula: concepto de tutoría
Principios legais e psicopedagóxicos que rexen a orientación e a acción tutorial	Normativa legal vixente Os principios da orientación Aplicación dos principios na acción orientadora
Liñas prioritarias da acción tutorial na Educación Primaria	Áreas da orientación en Educación Primaria A prevención e o desenvolvemento como prioridade
Funcións do profesorado titor	Co alumnado Coas familias Coa comunidade educativa Coa comunidade en xeral
O Plan de acción tutorial (P.A.T.) como elemento de calidade do sistema educativo	Definición Elaboración Evaluación
Recursos para a acción tutorial: Técnicas e instrumentos	A entrevista A observación O sociograma Dinámicas de grupo As TIC

Planificación



Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A23	4	1	5
Análise de fontes documentais	A21 A22 A24 B15 C3	4	20	24
Aprendizaxe colaborativa	A6 A23 B14 B15 B17 B23 B25 C3	9	28	37
Sesión maxistral	A18 A21 A22 A24 B2	2	10	12
Traballos tutelados	A23	15	14	29
Simulación	A6 A12 A18 A20 A21 A22 B2 B14 B21 B22 B24 C5	6	17	23
Proba de resposta múltiple	B21 B22 B23	1	0	1
Foro virtual	A6 A18 A21 A22	2	2	4
Eventos científicos e/ou divulgativos	C7	1	9	10
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Actividades de presentación. Brainstorming para coñecer os preconceitos do alumnado acerca da materia obxecto de estudo.
Análise de fontes documentais	Accederán a textos indicados pola profesora así como a outros aos que chegarán eles/elas sós/soas partindo dalgunha indicación. Teráron que ler e responder a algunhas cuestións que se expoñan.
Aprendizaxe colaborativa	Propoñeráse unha serie de actividades grupais, para realizar dentro e fora da aula.
Sesión maxistral	Na que a profesora explicará algún contido teórico da materia que non quedase claro cos documentos e vídeos de traballo publicados no Campus Virtual.
Traballos tutelados	Haberá unha serie de traballos de diferente nivel de esixencia, que realizarán ao longo do curso baixo a tutela da profesora
Simulación	Terán que deseñar unha actividade de titoría. Nun primeiro momento trataráse dunha simulación curta ao comezo da asignatura sen máis referente que o que viviron eles/as na súa propia pel; e ao final da asignatura terán que representar na aula, a simulación con tódolos contidos aprendidos, tendo que ser o máis realista e adaptada a contextos posible, despois de ver toda a materia.
Proba de resposta múltiple	Terán que demostrar que teñen adquiridos os coñecementos propios da materia, así coma capacidade de relacionar a teoría e a práctica
Foro virtual	Empregaránse os foros do campus virtual para ir traballando os contidos. Eles/as teñen que ir incorporando reflexións, dicindo cómo entenden os conceptos vistos, redactar preguntas que outras persoas intentarán responder, etc., xa que se traballará en "aula invertida" e as aulas serán unha posta en práctica do aprendido. A profesora moderará os foros e só intervirá en caso de que o considere necesario. A idea é que das súas aportacións saian as preguntas do exame final, polo que terán que empregarse a fondo.
Eventos científicos e/ou divulgativos	Propiciarase a asistencia a algún evento que se realice na Universidade e que redunde na súa formación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición



Simulación Traballos tutelados	<p>Para a atención personalizada ao alumnado empregaranse os seguintes medios: a titoría presencial no despacho da profesora, a atención a través do Campus Virtual (a forma preferente), e da plataforma Microsoft Teams.</p> <p>Con estes medios se poderá orientar na consulta de fontes bibliográficas de interés e facilitar outras axeitadas as necesidades de cada alumno/a, se fará un seguimento dos traballos propostos para desenvolver tanto no contexto da aula coma fora de ela, se farán indicacións axustadas a cada suxeito de cara as exposicións orais propostas e, finalmente, se poderá facer un seguimento da realización do mapa conceptual, atendendo ós diferentes xeitos de plantexalo por parte de cada alumno/a.</p> <p>En calquera caso, a atención ao alumnado no marco das titorías, configúrase coma unha parte esencial do traballo docente.</p>
-----------------------------------	---

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Simulación	A6 A12 A18 A20 A21 A22 B2 B14 B21 B22 B24 C5	<p>Valórase a capacidade dos alumnos/as para desenrolar unha sesión de titoría o máis realista posible.</p> <p>Para a súa análise empregarase a técnica de "debriefing". Reflexión guiada que realízase posteriormente a un escenario de simulación e ten como obxectivo analizar, dar sentido e aprender da experiencia vivida, sendo o paso esencial no proceso de aprendizaxe baseado na simulación.</p>	40
Proba de resposta múltiple	B21 B22 B23	Valorarase a claridade conceptual e o xeito de relacionar teoría e práctica	30
Foro virtual	A6 A18 A21 A22	<p>Valorarase a intervención en sí mesma, tanto grupal coma presencial e a profundidade e interés das cuestións plantexadas.</p> <p>A profesora ten que ver que se van traballando e adquirindo as competencias da materia tanto de índole conceptual coma metodolóxicas e actitudinais</p>	30

Observacións avaliación
<p>Para que poidan ser avaliados/as según a planificación anterior, o alumno/a debe asistir, alomenos, ao 80% das sesións e con aproveitamento das mesmas.</p> <p>ASISTENTES: A proba final será unha proba obxectiva (test) con respostas múltiples, onde so unha é verdadeira. Para aprobar o examen hai que ter o 50% da puntuación no mesmo.</p> <p>NON ASISTENTES: A proba final será mixta: Unha parte tipo test e outra de preguntas de resposta breve. Será preciso obter alomenos o 50% en cada parte para aprobar.</p> <p>DISPENSA ACADÉMICA: Poderá realizar de xeito individual as actividades que se propoñan na aula e participar nos foros da asignatura como un alumno/a asistente. Sempre terá que cumprir os mesmos prazos que o alumno/a asistente. Estas entregas valoraránse de cara á nota final, unha vez que se obtivese unha puntuación de 5 puntos, ou superior, no exame. Estas actividades non terán un carácter obrigatorio.</p> <p>A autoavaliación, heteroevaluación e coevaluación serán as ferramentas que permitirán emitir o xuízo final da cualificación na asignatura.</p>

Fontes de información



Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Angulo Vargas, Araceli (2009). La tutoría en la Educación Primaria. Wolters Kluwer - Bisquerra, Rafael (Coord.) (2008). Modelos de orientación e intervención psicopedagógica. Praxis - Carrera, Celia; López, Teresa; Matías, Paloma y Santamaría, Paloma (2016). Agenda de trabajo del orientador en centros educativos de Educación Infantil y Primaria. Narcea - Monge Crespo, Concepción (2009). Tutoría y orientación educativa. Wolters kluwer - Pantoja, Antonio (2013). La acción tutorial en la Escuela. Síntesis - Rodicio García, María Luisa (2001). La Orientación en Galicia. RIE - Sobrado, Luis, Fernández, Elena y Rodicio, María Luisa (2012). Orientación educativa. Nuevas perspectivas. Biblioteca Nueva - Uruñuela, Pedro María (2016). Trabajar la convivencia en los centros educativos. Una mirada al bosque de la convivencia. Narcea - Vallespir--Soler, Jordi y Morey--López, Mercé (2019). La formación del profesorado de educación primaria respecto a la participación de las familias.. Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado, 22(3), 77-92 - Urosa, Belén y Lázaro, Santa (2017). La función tutorial en educación infantil y primaria: actividades que implica y dificultad percibida por el profesorado en su desarrollo. Educatio Siglo XXI, 35(2), 111-138 - Marrodán Gironés, María José (2003). La acción tutorial en educación primaria. ICCE - RAMIREZ GARCIA, Antonia (2019). METODOLOGIA DE LA ACCION TUTORIAL EN EDUCACION PRIMARIA. Pirámide
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - Marrodán Gironés, María José y Balebona Martínez, Juan Manuel (2008). La calidad en la Orientación escolar. ICCE - Galve, José Luis (2009). PUES, ¡CLARO! Programa de estrategias de resolución de problemas y refuerzo de las operaciones básicas. (Col. De 6-12 años).. CEPE - Renom, Agnés (2011). Educación emocional. Programa para educación primaria (6-12 años). (Libro electrónico).. Wolters Kluwer - Rodríguez Montoya, Feli (2018). ¿Cómo vive el alumnado la transición de la educación primaria a la educación secundaria . Revista de Orientación Educativa, 32(62), 77-87 - Rodicio-García, María Luisa e Iglesias-Cortizas, María Josefa (2011). Acoso Escolar. Diagnóstico y prevención. Biblioteca Nueva - Hunter, Carl (2016). Comprender y mejorar la conducta trabajando en grupo. Una metodología centrada en el alumnado. Narcea - Cantón Mayo, Isabel; Sola Martínez, Tomás y López Sánchez, Manuel (2008). El Plan de Orientación y acción tutorial en Educación Infantil y Primaria: Recursos prácticos para su programación y ejecución . Ed. Universitas S.A. - Uruñuela, Pedro María (2016). Trabajar la convivencia en los centros educativos. Una mirada al bosque de la convivencia. Narcea

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións



- Non se pedirá facer ningunha entrega en formato papel, todo terá que ser dixital vía Campus Virtual ou calquera outra plataforma que se indique. En caso de facela, non se terá en conta de cara a avaliación final da asignatura.- Para poder atender axeitadamente ó alumnado, os contactos coa profesora se realizarán vía Campus Virtual, non no correo electrónico da profesora. - É imprescindible a utilización dunha liguaxe inclusiva, tanto a nivel oral coma escrito.- Penalizarase o plaxio, seguindo o recollido no Art. 14. 4. Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario.- Atenderase á diversidade para facer as adaptacións oportunas a esta guía, tanto si son suxeridas pola UADI, como si son consideradas necesarias, por parte da profesora.- Recoméndase non empregar plásticos, elixir a impresión a dobre cara, empregar papel reciclado e evitar imprimir borradores e traballos sempre que sexa posible. A asignatura contribúe a elo non admitindo nada en papel, como xa se indicou. - Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibiliade nos comportamentos persoais e profesionais.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías